

Zeměpis 9. ročník – do 17.5.

Naposledy vás zdravím se zeměpisem, než vás předám do péče vaší paní učitelky Matasové. Tentokrát tedy jen poznámky, které stačí vytisknout a nalepit. Kdo nemá tiskárnu, bude mít víc práce. Učivo se samozřejmě také naučte. Děkuji za fajn spolupráci a hodně zdaru při přijímačkách v červnu. Budu držet palce.

Doprava a spoje

Doprava= přesun osob nebo nákladu (vytěžené nerostné suroviny, prům. výrobky, zem. produkty)

dělíme:

- podle objektu přepravy – osobní a nákladní
- podle dopravních prostředků – pozemní (silniční, železniční)
  - vodní (říční, námořní)
  - vzdušná (letecká)
  - speciální (lanovky)

- podle doprav. prostředku
  - automobilová
  - železniční
  - lodní
  - letecká
  - potrubní
  - speciální (energovody, pásové přepravníky)

dopravní síť – silnice, dálnice, žel. tratě, splavné řeky

dopravní uzel = místo, kde je větší koncentrace různých druhů dopravy

dopravní infrastruktura = dopr. síť + dopr. uzly

Silniční doprava

- přeprava nákladů a osob po silnicích a zpevněných cestách za využití kolových vozidel
- nejdynamičtější druh dopravy
- její nárůst ➔ obrovská spotřeba ropy, poškozování ŽP
- nevíce aut – USA, Z Evropa (nejhustší síť kvalitních dálnic)
- větší pohotovost, rychlost na kratší vzdálenost

Železniční doprava

= druh kolejové dopravy

- pro přepravu objemného a těžkého nákladu (suroviny, zem. produkty, dřevo, stroj. výrobky)
- její podíl na celkové přepravě klesá
- levný a ekologický provoz (nákladní doprava)
- vyspělé země – modernizace tratí, výroba vysokorychlostních vlaků (přes 300 km/h)- TGV, Šinkansen, Maglev
- nejdelší žel. tunel – Seikan (Honšú a Hokkaidó – 53,85 km)
- tunel mezi Francií a VB pod kanálem La Manche – 3 tunely – 2 železniční a 1 servisní

Vodní doprava

- přeprava osob a nákladů po vodních tocích, vodních plochách a uměle vytvořených kanálech
- přeprava objemných nákladů na velké vzdálenosti
- nízká cena, šetrnost k ŽP
- nevýhoda – pomalá, daný směr toku
- dělíme na:
  - **říční** – na vodních tocích
    - přeprava větších nákladů
    - Evropa – propojení řek kanály
  - **námořní** – přeprava nákladů na velké vzdálenosti
    - přeprava osob → trajekty
    - námořní přístavy – Šanghaj, Singapur, Rotterdam, Kanton

Letecká doprava

- přeprava osob a zboží s využitím dopr. prostředků schopných letu
- rychlá, ale nákladná
- největší letiště – Atlanta, Peking, Londýn, Tokio, Chicago, Los Angeles, Paříž
- největší letadla – Boeing, Airbus

Potrubní a speciální doprava

potrubní

- přeprava tekutých a plyných látek
- vodovody, kanalizace, ropovody, plynovody, parovody
- potrubní pošta (zdravotnictví, banky, supermarkety)

speciální

- energet. rozvodní síť
- pásové přepravníky
- výtahy, jeřáby a kladky, eskalátory, lanovky, vleky

Spoje

- komunikace a přenos zpráv a informací na delší a dlouhé vzdálenosti
- poštovní služby, přenos televizního a rádiového signálu, fax, telefonní spojení, internet

negativní vlivy dopravy

- znečišťování životního prostředí
- spalování ropy → oxidy dusíku → smog
- prach a hluk